

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 111/18

V Luxemburgu 25. júla 2018

Rozsudok vo veci C-528/16

Confédération paysanne a i./Premier ministre a ministre de l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de la Forêt

Organizmy získané mutagenézou predstavujú geneticky modifikované organizmy a v zásade sa na ne vzťahujú povinnosti uvedené v smernici o geneticky modifikovaných organizmoch

Z týchto povinností sú však vyňaté organizmy získané prostredníctvom techník mutagenézy, ktoré sa tradične používajú v rôznom uplatnení a sú o nich dlhodobé bezpečné záznamy, pričom členské štáty sa môžu slobodne rozhodnúť, že sa na ne budú vzťahovať povinnosti upravené smernicou alebo iné povinnosti za predpokladu, že bude dodržané právo Únie

Na rozdiel od transgenézy je mutagenéza súborom techník umožňujúcich zmenu genómu živého druhu bez vloženia cudzej DNA. Techniky mutagenézy umožnili vyvinúť odrody semien, ktoré sú odolné voči selektívnym herbicídum.

Confédération paysanne je francúzska poľnohospodárska únia, ktorá chráni záujmy drobného farmárstva. Spolu s ôsmimi ďalšími združeniami podala žalobu na Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko), ktorou napadla francúzsku právnu úpravu vynímajúcu organizmy získané mutagenézou z povinností uložených smernicou o geneticky modifikovaných organizmoch (GMO)¹. Táto smernica predovšetkým stanovuje, že GMO musia byť povolené po posúdení rizík, ktoré predstavujú pre ľudské zdravie a životné prostredie, a vzťahujú sa na ne požiadavky vysledovateľnosti, označovania a monitorovania.

Confédération paysanne a ostatné združenia tvrdia, že techniky mutagenézy sa postupne zmenili. Pred prijatím smernice o GMO sa uplatňovali iba metódy konvenčnej alebo náhodnej mutagenézy, ktoré boli aplikované *in vivo* na celé rastliny. Následne viedol technický rozvoj k vzniku techník mutagenézy *in vitro*, ktoré umožňujú zacieliť mutácie tak, aby sa získal organizmus odolný iba voči určitým herbicídum. Podľa Confédération paysanne a ostatných združení však používanie odrôd semien, ktoré sa stali odolnými oči herbicídum, zahŕňa riziko značného poškodenia životného prostredia, ako aj zdravia ľudí a zvierat, rovnako ako GMO získané transgenézou.

V tomto kontexte Conseil d'État (Štátna rada) vyzvala Súdny dvor, aby v podstate určil, či organizmy získané mutagenézou sú GMO a či sa na ne vzťahujú povinnosti upravené smernicou o GMO.

V dnešnom rozsudku Súdny dvor najprv uvádza, že **organizmy získané mutagenézou sú GMO** v zmysle smernice o GMO, keďže techniky a metódy mutagenézy menia genetický materiál organizmu takým spôsobom, ktorý sa prirodzenou cestou nedosiahne. Z toho vyplýva, že **tieto organizmy v zásade spadajú do pôsobnosti smernice o GMO a vzťahujú sa na ne povinnosti, ktoré upravuje.**

Súdny dvor však konštatuje, že zo **smernice o GMO** vyplýva, že sa **nevzťahuje na organizmy získané prostredníctvom určitých techník mutagenézy, a to techník, ktoré sa tradične používajú v rôznom uplatnení a sú o nich dlhodobé bezpečné záznamy.** Súdny dvor však spresňuje, že **členské štáty majú možnosť rozhodnúť, že na také organizmy sa vzťahujú**

¹ Smernica 2001/18/ES Európskeho parlamentu a Rady z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS (Ú. v. ES L 106, 2001, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 115).

povinnosti upravené smernicou o GMO alebo iné povinnosti za predpokladu, že bude dodržané právo Únie (najmä pravidlá týkajúce sa voľného pohybu tovaru). Skutočnosť, že tieto organizmy sú vylúčené z pôsobnosti smernice, totiž neznamená, že dotknuté osoby ich môžu ľubovoľne zámerne uvoľňovať do životného prostredia alebo umiestňovať na trh v rámci Únie. Členské štáty tak majú možnosť v tejto oblasti prijímať právne predpisy za predpokladu, že bude dodržané právo Únie, najmä pravidlá týkajúce sa voľného pohybu tovaru.

Pokiaľ ide o otázku, či sa má smernica o GMO uplatňovať aj na organizmy získané technikami mutagenézy, ktoré sa objavili až po jej prijatí, Súdny dvor rozhodol, že riziká spojené s používaním týchto **nových techník mutagenézy** by sa mohli ukázať ako podobné rizikám vyplývajúcim z výroby a šírenia GMO prostredníctvom transgenézy, keďže priama modifikácia genetického materiálu organizmu prostredníctvom mutagenézy má rovnaké účinky ako vloženie cudzieho génu do organizmu (transgenéza) a tieto nové techniky umožňujú produkovať geneticky modifikované odrody rýchlosťou a rozsahom neporovnateľnými s použitím tradičných metód mutagenézy. S prihliadnutím na tieto spoločné riziká by vylúčenie organizmov získaných prostredníctvom nových techník mutagenézy z pôsobnosti smernice o GMO ohrozilo cieľ tejto smernice spočívajúci v predchádzaní nepriaznivým účinkom na ľudské zdravie a životné prostredie a porušovalo by princíp prevencie, ktorý má daná smernica uplatňovať. Z toho vyplýva, že **smernica o GMO sa uplatňuje aj na organizmy získané technikami mutagenézy, ktoré sa objavili až po jej prijatí**.

Nakoniec sa Súdny dvor zaoberal otázkou, či geneticky modifikované odrody získané mutagenézou musia spĺňať podmienku upravenú inou smernicou Únie², podľa ktorej možno geneticky modifikovanú odrodu zapísať do „spoločného katalógu odrôd určitých poľnohospodárskych rastlinných druhov, s ktorých osivom alebo rozmnožovacím materiálom možno obchodovať“, len ak sa podniknú príslušné opatrenia, aby sa zabránilo vplyvu nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie a životné prostredie. Súdny dvor rozhodol, že pojem „geneticky modifikovaná odroda“ treba rozumieť ako odkaz na pojem GMO v smernici o GMO, takže odrody získané mutagenézou, ktoré spadajú pod túto smernicu, musia spĺňať vyššie uvedenú podmienku. Naopak, odrody získané pomocou techník mutagenézy, ktoré sa tradične používajú v rôznom uplatnení a sú o nich dlhodobé bezpečné záznamy, sú z tejto povinnosti vyňaté.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

---

² Smernica Rady 2002/53/ES z 13. júna 2002 o spoločnom katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov (Ú. v. ES L 193, 2002, s. 1; Mim. vyd. 03/036, s. 281), zmenená nariadením (ES) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady z 22. septembra 2003 (Ú. v. EÚ L 268, 2003, s. 1; Mim. vyd. 13/032, s. 432).